

Istoria Uraniului

Ca sa se inteleaga mai bine munca noastra, cred ca este util sa povestesc putin despre realitatea de aici. In zona noastra au fost exploratori de minereuri inca de pe vremea dacilor (3000-5000 b.Ch.).In cateva galerii parasite este posibil sa se gaseasca mercur (Hg). Apele subterane pot aduce minereul la suprafata.Nu sunt probleme deosebit de grave din cauza acestor exploatari. Din anul 1700 incep sa exploateze austriecii apoi Imperiul Austro-Ungar, carbunele, fierul si cuprul. Nici aceste exploatari nu au creat probleme grave. In perioada dintrecele doua razboaie mondiale, in zona Stei si Ciudanovita apare o firma germana care exploateaza piatra pentru constructii, pe care o imbarca in trenuri si o duce in Germania. Din acest moment apar primele probleme. Piatra nu era nimic altceva decat minereu de uraniu. Dupa pierderea razboiului, se opreste exploatarea. Dar, nimeni nu a stiut realitatea. Exploatarea s-a facut in regim de cariera. Oamenii din zona au inceput sa duca acasa bolovani de acolo, si i-au folosit la constructia caselor. In perioada Razboiului al-II-lea mondial, exploatarea stagneaza; dar imediat apar rusii. Aveau documentatie de la nazisti, aveau nevoie de uraniu, aveau la dispozitie o tara cu multe datorii de razboi. Asa ca Romania a pus la dispozitie tot teritoriul. S-au creat acele SOVROM-uri (societati Sovieto-Romane) care exploatau totul. Ei au adus utilaje performante pentru acea perioada, au adus ingineri. Muncitorii erau din Romania.Cand nu erau suficienti aduceau detinuti politici. Asa s-a lucrat pana in 1957 cand s-au desfiintat SOVROM-urile,iar inginerii lor au plecat cu toata documentatia. Romanii au continuat exploatarile pentru rusi,singuri, dar in 1964 se cam incheie datoriile de razboi si exportul de uraniu se micsoareaza. Se inchid multe mine. Nici acum nu se ia nici o masura. Totul se uita. In 1974 Ceausescu se cam cearta cu prietenii din CAER. Este o perioada de nehotarare. Exportul de uraniu scade in continuare. Urmeaza un alt val de inchideri. Nimeni nu lasa documentatie. Ultimul val de inchideri are loc in perioada 1990-1992. Export la rusi nu se mai face, in tarile europene nu este cerere. Apare controlul international pentru energia atomica. Apare o oscilare de inchidere-deschidere la cateva exploatari, dar in prezent totul este clar. Expoatarile facute de Institutile de Cercetare (Institutul de Studii si Exploatare Miniere apoi Institutul de Prospectari si Exploatare Geologice) au fost abandonate, desi aveau plan si la microproductie. Dupa plecarea echipelor de la Institut, urma sa vina Intreprinderea Miniera. Dar a venit ... revolutia din 1989. Acum nu mai este de gasit nici o Companie miniera,... pentru ca s-au desfiintat. Aceste valori in exploatare au dus la aparitia multor situri parasite. Ingerii si muncitorii au murit destul de repede, asa ca nu prea a avut cine sa povesteasca. De la rusi am luat modelul ca toate exploatarile demateriale strategice (aur, cupru, uraniu) sa fie in subordinea Ministerului de Interne. De aceea, pana in 1990 era o problema ca sa scrii ceva intr-o lucrare stiintifica, mai ales sa si publici ceva referitor la aceste materiale. Pana si tezele de doctorat contineau putine date. Importul de aparatura dozimetrica pentru masurat radioactivitatea era interzisa (doar cateva laboratoare specializate au fost dotate, dar nu cu aparatura deosebita). In anul 1997, s-a dat din nou aceasta lege, pe care nu o respecta insa nimeni! La inceput, cand a demarat colaborarea cu canadienii, am avut ceva probleme cu Serviciul Secret. Acum s-au lamurit, ne ajuta chiar, mai ales ca au si ei un serviciu de protectia mediului (asa cum au cei de la FBI sau CIA). Si acum suntem in NATO, nu este asa?! De la canadieni arxivat sa lucram corect. Ne-au trimis multa documentatie. La inceput si ei au fost putin cam sceptici. Au spus ca ce facem noi este problema guvernului. Dar, dupa ce au constatat realitatea ne-au ajutat cu tot ce au avut. Si nu numai atat, dar au implicat si pe alti colegi, unii chiar din Statele Unite care au, cel putin o universitate terminata. De altfel nici voluntarii nu au viata mai usoara. Iar la HCJV toti sunt voluntari, nu avem nici un salariu. Finantarile sunt foarte mici si rare. Norocul este ca ne ajuta institutiile guvernamentale, dar nu cubani. Iti dau cateva exemple: fostierii ne dau voie sa folosim cabanele din munte, Primariile ne ajuta cu mijloace auto pentru deplasare in zona, Protectia Civila ne imprumuta aparatura dozimetrica (nu preapereformanta dar ne descurcam cu ea) si vin cu noi la masuratori, Institutul de Igiena ne face analize la probele pe care la ducem, fara sa ne ia bani, Universitatea Tehnica din Timisoara ne face analize chimice pentru metale grele si ne trimite studentii in practica, Calea Ferata ne da un vehicul special (drezina). Baza noastra materiala(logistica este relativ mica. Avem o masina de teren 4x4 romaneasca, un laborator mobil, un mic centru de calcul (calculator, 2 imprimante, 2 scanere), un dozimetru portativ performant, patru dozimetre militare(productie 1970) si 3000 de stilodozimetre. Acum suntem pe cale sa realizam o tabara stiintifica permanenta, in zona Muntiiilor Poiana Rusca, unde sa desfasuram inclusiv cursuri de protectia mediului. Este o zona frumoasa, mai putin populata, si are o cariera de marmura (cea mai buna marmura din Ramania si cred din Europa). Cam acestea au fostreiteroarea la poluarea cu elemente radioactive si cu metale grele. Noi ne ocupam si de poluarea cu nitrati si nitriti. In vestul tarii apa de la fantani este plina de nitrati de la agricultura facuta intensiv cat si la marile combinate de crestere a animalelor. Desi nu se mai practica de peste 10 ani, poti vedea si acum gramezi de ingrasaminte sau decantoare cu dejectiile de la animale, pe zeci de hectare. Sunt unele sate care nu au apa buna de baut. In acest domeniu am inceput o colaborare cu cativa medici din satele respective, unde sanatatea localnicilor este in pericol, dar nu sunt bani pentru tratament. Norocul ca dupa ce am attentionat populatia, primarii au inceput sa aprobe forarea fantanilor de mare adancime.

O alta directie in care ne implicam este domeniulstabilitatii haldelor miniere in zonele urbane. Avem un caz deosebit in S-V Romaniei orasul Anina, unde o halda de carbune parasita in 1850 s-a autoaprin. Halda este in centrul orasului. Este un mare pericol pentru cladirile construite cat si pentru locuitorii, pentru ca emanatiile de CO si CO2 de multe ori nu erau imprastiate de vant. Pentru remedierea situatiei am primit informatii utile pana si de la instituti din USA. In prezent controlam o parte din incendiu subteran, restul de 75% fiind stins. Credem ca aici ne-a ajutat si Dumnezeu, pentru ca totul s-a facut fara bani.

Desi in Romania sunt probleme multe, preocupareaprinicipala pentru protectia mediului nu prea se vede. Sau cheltui multi bani(pe proiecte si ecologizari facute gresit), sunt multe ONG-uri de mediu (care aduna hartii sau fac sedinte), in teritoriul specialistii care stiu sa faca remedieri sunt putini (cei mai multi sunt la Bucuresti ei au masini bune, birouri frumoase, salarii deosebite), avem parlamentari care trec oceanul sa vada ce fac altii (dar nu stau de vorba cu specialistii care vin in Romania). Cred ca intelegi de ce televiziunea nationala a primit bani sa realizeze opt documentare despre activitatea HCJV, abea in anul 2004. Pentru HCJV, urgenta maxima este realizarea unei echipe mobile care sa aiba o masina de teren mai puternica (masina noastra are 1300cm3, 56cp), doua sau trei dozimetre simple(100\$/buc), 2 biciclete (200\$/buc), un laptop, un scanner si o imprimanta (format A3 pentru prelucrat hartii), o mica statie meteo (1000\$) si un GPS. Aceasta dotare nu numai ca ar creste viteza de lucru, dar ar reduce timpul de expunere al voluntarilor in zonele contaminate.

Pentru ca la inceputulactivitatii noastre in domeniul contaminarii nu am avut aparatura si informatii despre situri, sotul meu, care este presedintele asociatiei, a fost grav afectat, acum cativa ani. A stat in spital cateva luni pentru ca a pierdut imunitatea. Tot Dumnezeu ne-a ajutat ca dupa medici, poate acum nu mai activam. Au crezut ca are SIDA la inceput. La noi nu se studiaza bolile cauzate de iradiere (doar medicii militari invata). Si toti medici au fost cadre didactice universitare, care ne cunosteau destul de bine (sotul meu lucreaza la Universitatea Politehnica din Timisoara). Dupa ce si-a revenit, am inceput un adevarat razboi impotriva acestui fenomen de poluare. Nimeni nu mai trebuie sa pateasca ca a patit el. Noi faceam marceje turistice in zona respectiva!! Acum, nu vom mai renunta la aceasta activitate. Si mai mult, am inceput sa formam tineri specialisti care sa duca mai departe munca noastra. Si vor avea ce sa lucreze!